

SVOBODNA SLOVENIJA

Año (Leto) XVI (11)

No. (Štev.) 14.

“ESLOVENIA LIBRE”

BUENOS AIRES.

2. aprila (abril) 1959

Tibet

Vsa svetovna javnost je v trenutku pozabila na Berlin, ko so v daljni centralni Aziji zagrmeli kitajski komunistični topovi in zapokale letalske bombe, ki so oznanile popolno zasužnjenje novega naroda. Nekaj manj kot 4 milijone Tibetancev se je duno 600 milijonom Kitajcem, ki jim danes krvavo vlada rdeči režim in — podleglo. Železna zavesa je s težkim padcem, ki je pokončal desetisoče in pogreznil v temo ječ in muk stotisoče, zagrnila očem svobodnega sveta dogodke, ki se bodo odslej naprej odigravali na 4500 metrov visoki tibetanski planoti.

Glavno mesto Tibeta je Laša, ki šteje blizu 60.000 prebivalcev. To mesto je zasedla kitajska komunistična vojska meseca oktobra 1950 in postavila vanj svojo posadko, ki je štela 60.000 mož. Vsakega prebivalca Laše, otroka, ženo, moža in starca, je stražil po en kitajski komunistični vojak.

Najvišja gora Tibeta je K2 ali Godwin Austen (8610 m), ki ga je prvič zavzela italijanska ekspedicija 31. julija 1954. Tibetanska klima je ostra, tako da mnogokrat sneži tudi sredi poletja. Zimska temperatura se suče med — 25 do — 35°C.

Tibetanci pripadajo mongolski rasi. Še vedno je pri njih razvito mnogomestvo in mnogoženstvo. Budistično vero so sprejeli v sedmem stoletju po Kr. ter je njihov verski in politični vodja vsakokratni Dalai Lama. Kitajci so prvič zasedli Tibet leta 1720, ki so ga pozneje zapustili. Tibet je bil v vojni z Anglijo leta 1904, končno pa je morala Anglija po pogodbi iz leta 1907 skupno z Rusijo priznati Kitajski vpliv nad Tibetom. Po letu 1911 je Kitajška zopet izgubila vpliv nad Tibetom in ga znova pridobila, ko so oktobra meseca leta 1950 vkorakale v Lašo rdeče kitajske čete. Leta 1951, 23. maja, je rdeča Kitajska priznala Dalai Lamo za verskega in političnega vodjo Tibeta, praktično pa je dežela postala kitajska provinca. Leta 1953, 2. decembra, so kitajski komunisti postavili v Laši svojo komunistično vlado, vključivši v upravni odbor Dalai Lamo.

Dalai Lama, kar pomeni “morje modrosti” ali “Živi Buda”, je vsakokrat tisti tibetanski deček, ki se rodi prav v trenutku, ko umrje prejšnji Dalai Lama. Tibetanski svečeniki ga iščejo toliko časa, da ga ne najdejo. Kitajski komunisti so izrabili to versko navado Tibetancev in proglasili, da so v svoji provinci Sikang tudi našli dečka, ki se je rodil ob istem času. Tako so obdržali svojega Lamo za priliko, ki se jim bo ponudila v bodočnosti, če bi morali zaradi nasprotovanja odstaviti tibetanskega Lamo, kar se je tudi zgodilo sedaj, ko so postavili v Lašo svojega Pančem Lamo, ker so Daai Lamo uporniki “odvedli”. Pančem Lama je komunistično vzgojen in pokoren pekinškemu režimu. Tako so komunisti ustvarili nov satelit Tibet.

Pred očmi vsega sveta se je odigrala nova tragedija, tokrat azijskega naroda. Svobodni narodi in tisti za železno zaveso, so se spomnili Madžarske, Poljske, Vzhodne Nemčije. V politični spremembi, ki se je zgodila v Laši, pa je Tibet postal delno podoben tudi češkoslovaški.

Ko je rdeči kitajski režim zavladal v Tibetu, se ni mnogo vmešaval v zadeve novo osvojene dežele. Zlasti se ni dotikal njene vere in visoko spoštovanja njenih svečnikov. Toda komunisti ne bi bili komunisti, če ne bi polagoma začeli spreminjati svojo taktiko in se končno zarili v borbi tudi proti budistični veri v Tibetu. Svečeniki so jim postajali “brezkoristni” ljudje, ki jih je treba “zaposeliti”. Naj bo vera katoliška, protestantska, judovska, muslimanska ali budistična, vse so “opij za ljudstvo”, je eno osnovnih komunističnih načel. Tibet ni bil izvzet. Prav tako so v Tibetu rdeči Kitajci začeli uvajati zloglasne komune, razbijali družine, uvajali prisilno delo. Tibetanci so se upirali, tudi z orožjem, že nad tri leta. In končno je zavrelo v vsem narodu.

Svobodni svet je vedel za Tibet, kakor je prej vedel za Poljsko, Vzhodno Nemčijo in za Madžarsko. Najprej je zastrmel in se začudil, nato dal nekaj visoko donečih, vzpodbudnih izjav za

Komunistično barbarstvo v Tibetu

Medtem, ko se je uprl Tibet svojim rdečim gospodarjem in ko so kitajski komunistični topovi in letala uničevali tibetansko prestolnico Lašo, je vlada v Pekingu, od koder so prihajala povelja za neusmiljeno zasužnitev upora, molčala. Čuenlaj je najprej hotel znova napraviti red in uvesti smrtni mir, predno je spregovoril.

Ko je bil upor krvavo zatrt, je spregovorila pekinška radijska postaja. Kakor običajno, so komunisti tudi tokrat sprevrgli mnoga dejstva in prikrojili povod in potek ter posledice upora po svoje. Pekinški radio je objavil, da so Dalai Lamo odvedli uporniki in da je bil Peking zato prisiljen postaviti svojega Pančem Lamo, da ne bi Tibet ostal brez poglavarja. Dalai Lama da je tudi prekršil pogodbo, ki jo je podpisal z rdečo Kitajsko leta 1951 o “prijateljstvu”. Upornike da so oborožili nacionalistični Kitajci s Formoze, ki da so jim že dolgo časa odmetavali pošiljke z letal. Upor da so povzročili vlada v Laši in tibetanski reaktorji, ki jih podpirajo zahodni imperialisti.

Na čelo novi vladi so komunisti postavili svojega Pančem Lamo, ki bo sprejemal vsa povelja iz Pekinga. Rdeča kitajska vojska bo vodila vse tibetanske zadeve.

De Gaulle je imel v Parizu svojo tilih srečno ušel iz Laše in se nahaja v južnem goratem predelu Tibeta, kamor so se uporniki pod pritiskom rdeče vojske umaknili. Komunisti so poslali na desetine letal po vsem Tibetu z nalogo, da zasledujejo upornike in jih bombardirajo. Razposlali so tudi na stotine svojih vohunov po deželi z namenom, da ujamejo Dalai Lamo.

Priprave za vrhovno konferenco

Ko se je Macmillan vrnil iz USA s konference z Eisenhowerjem v London, je v parlamentu izjavil, da “morajo zahodne velesile zavzeti odločno stališče proti sovjetom, toda morajo biti vedno pripravljene na pogajanja z njimi.” Macmillan je prepričan, da bodo morale zahodne sile najti in skleniti kompromisno pogodbo z ZSSR, tako glede Berlina kakor glede celotnega vprašanja Nemčije, če hočejo preprečiti vojaški spopad.

Eisenhower je skoro v istem trenutku, ko je Macmillan dajal prej omenjene izjave, imel v Washingtonu tiskovno konferenco, na kateri je objavil, da se strinja z Macmillanom, da je vrhovna konferenca potrebna, ker v Moskvi končno odloča samo Hruščev in nihče drugi, da pa nikakor ne more pristati na brezpogojno sklicanje vrhovne konference, se pravi, če ne bi že konferenca zunanjih ministrov pokazala možnosti za uspeh. V takem slučaju vrhovne konference bolje da je ni.

De Gaulle je imel v Parizu svoje tiskovno konferenco. Prekosal v Eisenhowerja v odločnosti proti sovjetom, ko je zagrozil, da “se bodo zavezniške in sovjetske čete našle ene proti drugim v slučaju, če bi sovjeti kakor koli skušali preprečiti ali otežkoti svoboden dohod v Zahodni Berlin. Tudi je nastopil

upornike in izrekel obsodbo rdečih krvnikov. Toda nič več. Moralna opora je lepa stvar, toda besede se izgubijo v etru, kvečjemu rahel odmev se odbije od neprodorne železne zavesa. Takšen je položaj danes v svobodnem svetu in takšen v tistem zasužnjenem.

Tako se svet vrti že štirinajst let po drugi svetovni vojni. Toda, ker se vrti naprej, se z njim vrti tudi usoda narodov, svobodnih in zasužnjenih. Od svobodnih bodočnost zahteva, da se strnejo in pripravijo vsaj na obrambo, še bolj pa na obračun, da ne bo kdaj pozneje prepozno. Zasužnjeni narodi v komunističnem imperiju so svobodnemu svetu dali že mnogo prilike za to. Upori onstran železne zavesa so vztrajni opomini na odgovornost svobodnega sveta in pozivi na nastop proti največji nevarnosti današnjega časa. So priča, da je mogoče komunizmu napraviti konec, samo volje je treba.

Najnovejša priča in vzpodbuda za to je bil daljni azijski Tibet. Svobodni svet se še ni zganil.

Prvi, pri katerem so odposlanci upornikov iskali pomoči, je bil indijski predsednik Nehru. Ta jim je najprej izjavil, da se Indija ne bo vmešavala v upor, ker da je to “izključno notranja zadeva Tibeta”. Preteklo soboto je bil Nehru pod pritiskom indijskega parlamenta prisiljen spremeniti svoje zadržanje v toliko, da je izjavil, da “se Indija s srcem nahaja na strani upornikov.” Sleherno materialno pomoč pa je Indija takoj v začetku upornikom odklonila in je Nehru dal še močnejše zastražiti mejo ob Tibetu, da bi kolikor mogoče preprečil prebege upornikov na indijsko ozemlje.

V Zahodnem svetu je padlo več izjav v prid upornikom in v obsodbo komunističnih zatiralcev. V Washingtonu se je oglašil Eisenhower in obsodil kitajsko komunistično preganjanje Tibetancev. Nekatere države so predlagale spraviti zadevo Tibeta pred ZN in objavile, da bo njihovo zadržanje v taki debati, če bi do nje prišlo, podobno, kakor je bilo za Madžarsko. ZN naj bi obsodili komunistične krutosti nad Tibetanci.

Navdušenje pa je tibetanski upor povzročil na Formozi, kjer je Čangkajšek javno objavil, da se je sedaj prvič pokazalo, da “protikomunistični borci na Kitajskem in v Tibetu nastopajo v soglasju z nacionalističnimi oboroženimi silami s Formoze”. Čangkajšek je objavil, da se je končno njegova borba proti rdečemu režimu v Pekingu prenesla čez formosko ožino na Kitajsko celino in v Tibet. Pozval je kitajske oborožene sile na Formozo, da se pripravijo za nadaljnjo borbo proti komunistom in objavil, da bodo uporniki tako v Tibetu kakor na Kitajskem dobili vso nadaljnjo moralno in materialno pomoč s Formoze.

proti demilitarizirani coni v Srednji Evropi, kakor jo predlagajo sovjeti, poudarjajoč, da bi pristal nanjo samo v slučaju, če bi se taka cona raztegnila tja do Urala v ZSSR, vključivši to gorje, kjer so sovjeti postavili na desetine raketnih oporišč. Samo s tako demilitarizirano cono bi bila Francija zadovoljna.

Koncem tedna so nato USA, Anglija in Francija poslane v Moskvo vsaka svojo noto, v kateri predlagajo sklicanje konference zunanjih ministrov v Ženevi 11. maja t. l. Angleška nota je najbolj popustljiva proti sovjetom. Macmillan bi bil pripravljen za vrhovno konferenco, tudi če konferenca zunanjih ministrov ne bi pokazala napredka. Eisenhower v noti postavlja pogoji, da konferenca zunanjih ministrov pokaže vsaj malenkosten napredek, ki bi bil zadosten za potrebo vrhovne konference. Francija pa v noti zahteva, da morajo zunanji ministri doseči medsebojni sporazum že v vseh problemih, za katere se bodo sestali, tako da bi te sporazume na vrhovni konferenci prav za prav samopodirli.

Vse tri zavezniške note pa se popolnoma strinjajo v tem, da bodo morali zunanji ministri razpravljati na svoji konferenci ne samo o Berlinu, pač pa tudi o združitvi Nemčije in drugih svetovno važnih problemih, kakor so razorožitev in vprašanje atomskih bomb. ZSSR namreč vztraja pri tem, da se morajo zunanji ministri razgovarjati samo o Berlinu in morebiti še o Nemčiji kot celoti. Tudi vrhovna konferenca naj bi po sovjetskem načrtu razpravljala samo o teh dveh problemih.

V ponedeljek so se v Washingtonu sestali na konferenco zunanji ministri držav članic NATO. Na konferenci nameravajo pripraviti skupni načrt za bodočo konferenco zunanjih ministrov v Ženevi in za skupen nastop proti sovjetom. Dulles, ki je bil glavni tvorec organizacije NATO, se te konference zaradi boleznih ne more udeleževati.

Ameriško vrhovno poveljstvo je medtem razdelilo svojim oddelkom v Evropi povelja kako naj nastopa v slučaju sovjetske blokade Berlina. V Washingtonu se je izvedelo, da Amerikanci proučujejo možnost blokade sovjetskih obal v Baltijskem in Črnem morju, če bo ZSSR poskušala blokirati Zahodni Berlin. Menijo, da bi ZSSR mogla smatrati tako blokado svojih obal kot vojno dejanje, toda Amerikanci izjavljajo, da

IZ TEDNA V TEDEN

V Braziliji se bo 21. aprila 1960 predsednik republike Juscelino Kubitček preselil s svojo vlado in s kakimi 5 do 6.000 državnimi uradniki v novo brazilsko prestolnico Brasilia. Tega dne bo 168. obletnica smrti voditelja prvega upora proti Portugalcem Jose da Silva Xavier. V Paragvaju je vodstvo opozicionalne liberalne stranke izdalo sporočilo, da je Združena fronta za narodno osvoboditev, ki so jo v Montevideu ustanovili nekateri paraguayski politični emigranti, komunistično društvo, v katerega naj liberalci ne vstopajo.

List O Globo v Sao Paulu poroča iz Portugalske, da je Salazarjeva vlada v zadnjih treh mesecih dala zapreti okoli 500 opozicionalcev. Iz poročila izgleda, da se javlja nezadovoljstvo proti sed. portugalski vladi v vojski.

Uruguayska sindikalna konfederacija je tople pozdravila predstavnike kubanske revolucionarne vlade ob njihovem prihodu v Montevideo, sporočila pa tudi, da se ne bo udeležila niti ene prireditve njim na čast kot protest proti komunistom, ki spretno izrabljajo zmago revolucionarjev v svoje politične namene.

Venezolanski častniki in podčastniki, ki so sodelovali pri ponesrečenem uporu leta 1958, so kot protest proti zavlačevanju procesa proti njim, začeli z gladovno stavko.

V Dominikanski republiki so objavili sporočilo, da se je dne 19. marca t. l. izkrcalo na obalah Coste Rike blizu meje z Nicarago kakih 39 “bradatih” Kubancev z orožjem za 500 mož. Dominikanci pravijo, da ti možje s planin v Costa Riki pripravljajo napad na Nicarago. Upornike da vodi biv. predsednik Nicaragua Figueres.

Fidel Castro je bil že v nevarnosti, da zgubi glavo. Proti njemu so namreč zarotniki pripravljali atentat, ki ga je policija odkrila. Pet zarotnikov so zaprli. Sicer pa ima Fidel Castro dosti opravka s težavami v svoji deželi. Te so velike in izgleda, da moč izgublja živce. Kajti za sedanje težko stanje v deželi je Castro gladko obtožil Severno Ameriko. Ta Castrovo napad na USA je povzročil v Severni Ameriki veliko nezadovoljstvo ter njegove očitke ostro zavrača tudi New York Times. Bo pa kljub temu kmalu prišel na obisk v USA.

V odboru Združenih Narodov za človečanske pravice je v teku akcija, naj

Janez XXIII. za Veliko noč

Za letošnjo Veliko noč je papež Janez XXIII. dal svetu svojo prvo veliko-nočno poslanico. Poudarjal je nujnost svetovnega mira in izjavil, da morajo biti vladarji vodje in ne sodniki narodov v svetu, katerega obzorja so skoro vedno zasenčena z oblaki vojne. Poslanica je bila ena sama prošnja za mir med narodi in molitev za tiste, ki še vedno trpijo zaradi posledic druge svetovne vojne.

Janez XXIII. je tudi pozval voditelje

prvega strela ne bodo sprožili oni. Za oborožen spopad bo povsem odgovorna ZSSR, če bo prišlo do njega.

Na De Gaulleove grožnje s tiskovne konference je odgovorila Moskva s svojo grožnjo o povračilnem napadu na Francijo. Tudi je obsodila zahodne zavezničke, da se z vsemi silami trudijo, da bi onemogočili vrhovno konferenco ali pa bi jo končali brez uspeha, če bi do nje prišlo. Moskva trdi, da Zahod hoče nadaljevati z živčno vojno, ker to zahtevajo imperialistični krogi v zahodnih prestolnicah.

Prav tako je Moskva poslala v Washington na konferenco zunanjih ministrov NATO noto, v kateri poziva članice te organizacije, naj sprejmejo sovjetske predloge za rešitev svetovnih problemov, ki da so: nenapadalna pogodba med NATO in Varšavskim paktom, ustanovitev brezatomske evropske cone, umik zavezniških in sovjetskih čet iz srednje Evrope, ustanovitev svobodnega Zahodnega Berlina in konec atomskih poskusov.

NATO na že tolikokrat ponavljane in odklonjene predloge ni odgovoril.

bi ZN določili enotno postopanje vseh držav pri podeljevanju zaščite političnim beguncem, ki se pa morajo na drugi strani obvezati, da ne bodo delali proti varnosti dežele, ki jih sprejme.

V Združenih Ameriških Državah so biv. venezuelskemu diktatorju gen. Perezu Jimenesu sporočili, naj si do 15. aprila izbere drugo državo za svoje bivanje.

Ameriška atomska podmornica Skate je prejšnji teden v drugič preplula področje Severnega tečaja pod ledeno plastjo.

Glavni tajnik ZN Dag Hamarskjöld je po vrnitvi iz Moskve dejal, da so bili njegovi razgovori s Hruščevom uspešni.

V Angliji bodo predvidoma imeli meseca oktobra splošne volitve.

Eksplozija atomskih bomb v silnih višinah nad Južnim Atlantikom meseca avgusta in septembra 1958 je po izjavi Pentagona napravila v istih višinah okoli zemlje smrtnonevarni radioaktivni pas.

Med Titovo Jugoslavijo in Bolgarijo je prišlo v zadnjem času do novih napetosti. Govornik zun. min. v Beogradu je izjavil, da je Titov predstavnik pred ZN obtožil Bolgarijo, da s svojim svažnim zadržanjem napram Jugoslaviji spravlja v nevarnost mir v tem delu sveta. Isti govornik je povedal, da bolgarska vlada z vsemi sredstvi dela na tem, da poslabša odnose z Jugoslavijo. V tem pogledu, da se odlikuje posebno glasilo bolgarske komunistične stranke “Babotniško Delo”, ki je objavilo tudi žaljive napade na Tita.

Komunistična policija v Beogradu je zaplenila februarško in marčno številko rim. kat. cerkvenega lista “Blagovijest”, češ, da širi “versko sovraštvo”. “Blagovijest” izdaja beograjska kat. nadškofija. Doslej ga v izdajanju niso tako močno ovirali kot so delali komunisti v Sloveniji, ki so celo izključno verski lističi dobesedno onemogočili z najrazličnejšimi šikanami. Sedaj izgleda, da so z enakimi metodami začeli nastopati tudi komunisti v Beogradu.

Predsednik iraške vlade gen. Kasem je sklenil s sovjetsko vlado gospodarski dogovor, po katerem bo Irak dobil od Sovjetske zveze pomoč 550 milijonov sovjetskih rubljev. Istočasno je Kasem objavil izstop Iraka iz protikomunistične organizacije Bagdadskega sporazuma.

velikih narodov, naj izbrisajo razlike med seboj “za višje interese svetovnega mira.” Papež ni direktno omenil bližajoče se konference zunanjih ministrov ali morebitne poznejše vrhovne konference, toda iz njegove poslanice je razvidno, da je govoril vodjem narodov Zahoda in Vzhoda. Na slavnem grobu Kristusa želimo vsem, da bi v Njegovi luči, ob viru življenja in ob zmagi nad smrtjo, z dobro voljo vseh ljudi, tisti, ki nosijo odgovornost nad usodo narodov, našli v duhu pravičnosti in sodelovanja enodušno rešitev slehernega spora, zaradi nujnosti svetovnega mira. “Za mir nad vse Te prosimo, Jezus, zmagovalac nad smrtjo, mi katoličani Rima in vsega sveta. Človeštvo trepetaja pred grožnjami nove katastrofe, neprestano nastajajo, se rešujejo in znova nastajajo vprašanja in problemi, ki predstavljajo nevarnost za harmonijo in pravične interese narodov. Tebe, Jezus, prosimo za pravičnost, za svobodo in za mir.”

Prvič v tem stoletju se je tudi zgodilo, da je papež opravil obrede umivanja nog dvanajsterim semeniščnikom na veliki četrtki. Na tisoče vernikov je prisostvovalo slavnostni velikonočni maši, ki jo je daroval Janez XXIII. v baziliki sv. Petra. Po daritvi je podelil s balkona bazilike papeški blagoslov urbi et orbi. Slavnosti v baziliki so prenašali po televiziji po Italiji in ostalih evropskih državah.

**Naročajte in širite
Svobodno Slovenijo
Prispevajte v fiskovni sklad**

VAŽNE ODLOČITVE KRŠČANSKO-DEMOKRATSKE ZVEZE ZA SREDNJO EVROPO

Nedavno tega se je sestel izvršni odbor te mednarodne politične organizacije, ki je bil izvoljen na zadnjem običnem zboru dne 15. oktobra 1958, k svoji redni izredno važni in pomembni seji. Razpravljali in sklepali so med drugim o sledečih vprašanjih:

1) Prihodnji izredni mednarodni kongres Krščansko-demokratske zveze za Srednjo Evropo (CDUCE) naj se vrši v Evropi in sicer v tekočem letu. Po možnosti pred koncem junija, ali pa septembra. Naslednji kongres unije pa naj bo kje v Južni Ameriki.

2) CDUCE naj izdela načela, po katerih se bo vodila unijska zunanja politika, na katere bodo pristale vsestranske članice. V ta namen se vabijo vse članice, naj do 15. aprila t. l. predložijo pismene predloge na urad v New Yorku, na podlagi katerih bo predsednik unije sestavil skupno besedilo in ga predložil prihodnji seji izvršnega odbora.

3) Odboren je bil predlog proračuna za proračunsko leto 1959-60, v katerem so obsežne postavke za programski odbor unije, za ustanovitev instituta, ki naj izdela ideološko podlago za svetovno kršč. demokrasko liganje, kakor tudi postavka za izdajo Letopisa krščanske demokracije v angleščini in morda še v kakem svetovnem jeziku.

Sedanja delavnost Krščansko-demokratske zveze za Srednjo Evropo temelji na dogovoru, ki so ga imeli sredi oktobra 1958 v New Yorku voditelji vseh šestih skupin-članic Zveze. Ti so se sporazumeli, da vsako skupino članice Zveze predstavljajo v glavnem odboru osebe, ki prebivajo v USA in Kanadi, deloma pa osebe, ki žive v Evropi. Seje bodo izmenoma v USA in Evropi. Slovensko ljudsko stranko predstavljajo v glavnem odboru dr. Miha Krek, dr. Ludvik Puš in dr. Peter Remec iz USA ter Marko Kranjc iz Italije, Nace Čretnik iz Francije in Lučko Sekolec iz Anglije. Za izvršni odbor zveze vsaka skupina svobodno izbere svoje predstavnike. SLS v njem zastopata dr. Miha Krek in dr. Ludvik Puš. Izvršni odbor dejansko nadzira in vodi delo Zveze. Dr. Puš je prišel v ta odbor po predhodnem sporazumu, da dobe Slovenci v tem odboru generalnega tajnika-naměstnika. Na to mesto je bil izvoljen, k čemur je samo čestitati, ker se je s tem položaj slovenskega zastopnika v tej zvezi premaknil od nastavljenega uslužbenca do izvoljenega člana uprave, ki je enopraven položaj generalnega tajnika Konrada Sieniewicza, ki deluje v Evropi in njemu enak v izvrševanju zvezinih funkcij v Ameriki.

20 LETNICA SLOVENSKE AKADEMIJE ZNANOSTI IN UMETNOSTI

Osnove slovenske akademije znanosti in umetnosti segajo 265 let nazaj v leto 1693, ko je bilo v Ljubljani ustanovljeno društvo Academia operosorum. V poznejših letih so se vedno ponavljali poskusi, da bi obnovili akademijo. Nanjo so mislili tudi ob ustanovitvi Slovenske Maticе leta 1863. Posebno pa je oživela misel nanjo po prvi svetovni vojni, ko so Slovenci dobili svojo univerzo. Zastopniki humanističnih ved na univerzi so na pobudo dr. Rajka Nahtigala in dr. Prijatelja ustanovili 6. oktobra 1921 znanstveno Društvo za humanistične vede, da z njim pripravijo filozofsko-filološko-zgodovinski razred bodoče akademije. Tudi vse svoje publikacije so si uredili po načinu akademij in jih oprli na Razprave in samostojna dela. Isti cilj je zasledovalo za matematično prisodnoslovno skupino Prirodoslovno društvo od leta 1931 s svojimi Prirodoslovnimi razpravami.

Od leta 1925, ko sta se Znanstveno društvo in Narodna galerija združila za skupno akcijo, da med ljudstvom razširita misel akademije in galerije in da zbereta potrebni sklad, prizadevanja za ustanovitev znanstvene akademije niso več zamrla. V vse smeri so sili napor za njeno ustanovitev. Vsa pričakovanja slovenskega naroda v tem pogledu je pa izpolnil pokojni slovenski narodni voditelj dr. Anton Korošec, ki je kot najmočnejša osebnost v vladi po letu 1935 dosegel, da je bil v prosvetno ministrstvo postavljen njegov osebni prijatelj Dimitrij Magarašević. In ta je v finančni zakon za leto 1938-39 vstavil za svoje ministrstvo pooblastilo, da sme ustanoviti Akademijo znanosti in umetnosti v Ljubljani z uredbo z zakonsko močjo. Na predlog prosvetnega ministra Magaraševića je ministrski svet uredbo o ustanovitvi

Sedanje vodstvo Krščansko-demokratske zveze za Srednjo Evropo je sestavljeno takole: predsednik dr. Istvan Barankovics (Madžar), podpredsedniki so Čevers (Latvijec), dr. Krek, Popiel (Poljak), Prochaska (Čeh) in Sidlauskas (Litvanec). Predsednik glavnega odbora je dr. Istvan Barankovics (Madžar), načelnik izvršnega odbora dr. Adolf Prochaska (Čeh), glavni tajnik Konrad Sieniewicz (s sedežem v Evropi), glavni tajnik naměstnik dr. Ludovik Puš (s sedežem v USA), blagajnik Pranas Vainauskas (Litvanec).

Redne seje izvršnega sveta so v New Yorku, izredne seje so pa lahko-tudi v Evropi ali kje drugje.

Dogovor med voditelji krščansko-demokratskih strank, ki sestavljajo Krščansko-demokratsko zvezo za Srednjo Evropo predvideva tudi ustanovitev Evropske komisije.

Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani sprejel na seji dne 11. avgusta 1938, v Službenih novinah je pa bila objavljena 31. avgusta 1948. Po čl. 6 je predvidevala štiri razrede: 1. filozofsko-filološko-zgodovinski; 2. pravni; 3. matematično-prirodoslovni, ki se raste-ta tudi na tehnično stroko in 4. umetniški. Po čl. 8 so člani redni, dopisni in častni. Rednih članov sme biti skupaj 30, dopisnih 60, število častnih članov pa ni omejeno. Dne 17. oktobra 1938 so bili imenovani s kraljevim ukazom prvi člani in sicer za filozofsko-filološko-zgodovinski razred: Aleš Ušeničnik, Rajko Nahtigal, Franc Kidrič, Milko Kos, Franc Ramovš; za pravni razred Metod Dolenc, Leonid Pitamic, Gojmir Krek, Janko Polec, Rado Kušej; za matematično-prirodoslovni Rihard Plemelj, Jovan Hadži, Rihard Zupančič; za umetnostni razpred pa Oton Zupančič, Matija Jama, Josip Plečnik, Franc Finžgar in Rihard Jakopič.

Akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani je imela prvi občni zbor 12. novembra 1938. Dne 4. januarja 1939 je bilo objavljeno imenovanje prvega

predsednika Rajka Nahtigala. Dne 28. januarja 1939 se je pa uprava akademije na drugem običnem zboru sestavila takole: Predsednik Rajko Nahtigal, glavni tajnik Gojmir Krok. Načelniki razredov so pa bili: Filozofsko-filološko-zgodovinskega Franc Ramovš-njegov naměstnik Fr. Kidrič, pravnega Metod Dolenc — naměstnik Rado Kušej, matematično-prirodoslovnega Jovan Hadži-nam. R. Zupančič, umetniškega pa Finžgar — nam. Jama.

V začetku se je akademija vzdrževala s sredstvi, ki so bila zbrana med narodom v višini 325.000 dinarjev. Dr. Korošec ji je podaril 50.000 dinarjev, veleindustrijalec Rosner iz Maribora pa 100.000 dinarjev. Prva redna dotacija je pa bila za Akademijo znanosti in umetnosti v Ljubljani določena v državnem proračunu za proračunsko leto 1939-40.

Tako so se tudi Slovenci po zaslugi velikih slovenskih mož uvrstili s svojo Akademijo znanosti in umetnosti v vrsto ostalih kulturnih narodov v svetu, ter si v njeni po svojem najvišjem znanstvenem zavodu izmenjujejo kulturne dobrine, v domovini pa z njo pospešujejo in bogate kulturno rast naroda.

NOVA RAZSTAVA BOŽIDARJA KRAMOLCA

Slovenski akademski slikar Božidar Kramolc, ki živi stalno v Torontu v Kanadi, in ki je bralec Svobodne Slovenije znan tudi po svojih vsakoletnih močnih črticah in novelah v Zborniku. Koledarju Svobodne Slovenije — nekaj letnikov tega Zbornika je tudi opremil — je priredil v Torontu novo razstavo svojih umetnin.

Razstava je bila v znanj umetniški Picture Loan Society galeriji od 14. do 26. marca. Predstavljala je izbor Kramolčevih oljnatih slik zadnjih dveh let. Štirinajst slik je bilo večjega formata — dve celo zelo veliki — ena pa je bila najhna. Poudarek na vseh slikah je bil v barvi in kompoziciji. Večina slik predstavlja pokrajine, po mnenju obiskovalcev te razstave — in tudi umetnik je tega mnenja — pa so najboljše štiri študije sončnih rož, ki so zopet izbor približno 12 kompozicij na isto temo.

Sedanja Kramolčeva razstava je pokazala, da se je umetnik poslovlil od tonskega slikanja, ki je bilo značilno za zbirko slik, ki jih je v isti umetniški galeriji razstavil pred dvema letoma. Na zadnji razstavi je prevladovala rumena, rdeča in zemeljska barva.

Razstava je v Torontu vzbujala pozornost ter je bil zato obisk na njej zelo lep. Tudi umetnostna kritika je slovenskemu umetniku Kramolcu izrekla polno priznanje, kot dokazuje poročilo o otvoritvi razstave v listu "The Globe and Mail" z dne 14. marca t. l. ki pod naslovom "Kramolc zori" ugotavlja na-

slednja: "Ted Kramolc je dozorel v lastno svojsko kvaliteto v svojih oljnatih slikah, kot je lahko ugotoviti na razstavi, ki je bila odprta ta teden v Picture Loan Society. Nekaj njegovih del v olju, ki smo jih videli pred časom, je bilo duhovitih in vse pohvale vrednih, toda niso odgovarjala sodobni kvaliteti.

Ena od značilnosti ted del, je ta, da je svoje umetniško ustvarjanje usmerjal v slikanje narave. Ze prej je bilo pri Kramolcu opaziti nagnjenje za ustvarjanje v tej smeri. Toda, kjer pa ustvarja nekaj novega, je prvovrstna naturalistična umetnost. Nekdo je tu ocenil za izredno umetnino veliko sliko pod naslovom Anemones. Med njegovimi deli pa sta tudi ena ali dve prvovrstni pokrajinski sliki. Njegovo ustvarjanje ni v starem stilu, ki naj bi ga umetnik skušal prilagoditi sodobnim zahtevam, pač pa močno in življenja polno ustvarjanje, z veliko privlačnostjo, eno najboljnjih, ki ga že dolgo nismo imeli prilike videti."

G. Kramolcu k novemu uspehu v mednarodnem umetniškem svetu iskreno čestitamo in mu želimo še veliko sreče v umetniškem ustvarjanju.

RAZSTAVA V BS. AIRESU

Za petletnico SKA priredijo naši umetniki slikarsko razstavo v prostorih Umetniške šole na Alvaradu 350, Ramos Mejia. Razstava se bo pričela v soboto 18. aprila t. l. ob 19h in bo odprta tudi še vso nedeljo 19. aprila. Razstavljajo I. Bukovec, A. Kržišnik, A. Makek, Fr. Papež, D. Šušteršič, J. Vombergar in M. Zirovnik.

ARGENTINA

Na Veliko nedeljo so bile v dveh argentinskih provinciah nadomestne volitve. V provinci Corrientes so volili 8 poslancev za pokrajinski parlament, v provinci Catamarca pa 7. Biv. peronisti v nobeni od teh provinc niso mogli nastopiti, V prov. Corrientes stranka ni priznana, v prov. Catamarca je pa volilno sodišče nekaj dni pred volitvami sporočilo, da stranka pri postavitvi svojih kandidatov ni izpolnila vseh zakonskih zahtev. Opoziciionalne politične stranke so pokrajinsko vlado ostro napadle zaradi take odločitve volilnih oblasti proti justicijski stranki. Zato so se biv. peronisti v obeh navedenih provincah pri volitvah delno abstinerili, delno oddajali prazne glesovnice, zopet drugi so pa oddajali glasove posameznim opoziciionalnim strankam. V provinci Catamarca so opoziciionalni ljudski radikali zmagali v petih volilnih okrožjih, vladni intrantsigentni radikali pa v dveh.

Buenosaireski nadškof kardinal Jakob Copello je bil ob 40. letnici svoje posvetitve za škofa imenovan za kanclerja kat. Cerkve v Rimu. V Buenos Airesu je postal avtomatsko njegov naslednik kot nadškof Msgr. dr. Fermin Lafitte, ki je pravzaprav vršil vse posle buenosaireske nadškofije vse od narodnoosvobodilne revolucije leta 1955 naprej. Dr. Fermin Lafitte je bil pred zadnjo revolucijo znan kot hud Peronov nasprotnik.

V Argentini je v zadnjem času vedno več mezdih sporov. Delavci po raznih obratih zahtevajo izredne poviške plač zaradi velike draginje. Ponekod so napovedali tudi stavke. Tako med drugim bančni in zavarovalni uradniki. Državne banke so objavile, da bodo tiste uradnike, ki bi stavkali, odpustili. Spor je nastal tudi med vlado in kovinarji, ki niso dopustili, da bi od vlade imenovani komisar v njihovem gremiju prevzel posle. Kovinarji so gremij zasedli, pred palačo pa postavili barikade. Policija je kakih 3.000 kovinarjev in stavbinskih delavcev razpodbila, tistim pa, ki so v gremiju, je prekinila električni tok in vodo. Nacionalno združenje stavbinskega delavstva je pa ostro obtožilo provincijsko vlado v Chaco, kajti v mestu Resistencia so se komunistični elementi polastili tamošnjega stavbinskega gremija s pomočjo generalnega tajnika provinc. vlade in sodnika za civilne ter trgovske zadeve.

V Argentini bomo imeli v prihodnjih tednih več obiskov. Tako bo v kratkem prišel v Bs. Aires predsednik bolivijske republike dr. Siles Suazo, dne 27. aprila bo prišel v goste predsedniku dr. Frondiziju predsednik Brasila Juscelino Kubicek, v začetku maja se bo pa tu ustavil iz daljne Indonezije tamošnji predsednik Sukarno.

Min. za zunanje zadeve dr. Florit je imenoval poseben častni odbor ugodnih argent. pravnikov, znanih po poznavanju problemov, ki so v zvezi z odnosi Cerkve do države. Ta odbor bo drž. podtajnik za bogočastje vedno vprašal za svet v vprašanjih, ki zadevajo Cerkev in državo.

Državni tajnik za vojsko general Solanas Pacheco je na slavnostih, ki so bile ob triletnici smrti šefa osvobodilne revolucije generala Leonardija, ko je po njem poimenoval cordobsko topniško šolo, naglašal, da je bil pok. gen. Lonardi poosebljenje najlepših človeških in vojaških vrlin fer simbol odpora in boja proti vsakemu nasilju in diktaturi, pa naj prihaja z desnice ali leve. V imenu argent. oboroženih sil mu je obljubil, da bodo tudi one vedno ostale zveste njegovim idealom.

Državlansko revolucionarno gibanje, ki je podpiralo zadnjo osvobodilno revolucijo, je na zadnjem kongresu v Bs. Airesu sprejelo resolucijo, v kateri ostro napada sedanjo vlado. Očita ji, da se oddaljuje od načel, ki jih je postavila osvobodilna revolucija. Resolucijo je omenjeno gibanje poslalo vsem demokratskim opoziciionalnim strankam, t. j. ljudskim radikalom, krščanskim demokratom, socialistom, progresivnim demokratom ter demokratom in konservativcem v bloku sredine. Ljudsko radikalno stranko pozivajo, da morajo njeni poslanci tako v zveznem parlamentu, kakor v provinc. parlamentih v znak protesta proti sed. vladi podati ostavke. Prav tako vsi občinski odborniki v posameznih mestih. Vse stranke poziva, da se morajo združiti proti sedanji vladi.

urbanizem, stanovanjsko izgradnjo in komunale zadeve, za člana Janko Dekleva, drž. podsekretar v Drž. sekretariatu za finance LRS, za njegovega naměstnika dr. Leopold Grošelj, načelnik v Drž. sekretariatu za finance LRS.

Mesta in mestna naselja v Sloveniji

Izvršni svet LR Slovenije je sprejel odlok, s katerim je določil kraje, ki se štejejo po zakonu o nacionalizaciji stavb in stavbnih zemljišč za mesta in mestna naselja. To so:

1. V OKRAJU CELJE

V občini Celje: mesto Celje ter naselji Dobrna in Štore; v občini Laško: mesto Laško in naselje Rimske Toplice; v občini Mozirje: naselji Gornji grad in Mozirje; v občini Slovenske Konjice: mesto Slovenske Konjice ter naselji Spodnje zreče in Zgornje zreče; v občini Sentjur pri Celju naselje Sentjur pri Celju; v občini Šmarje pri Jelšah: naselja Rogaška Slatina, Rogatec in Šmarje pri Jelšah; v občini Šoštanj: mesti Šoštanj in Velenje ter naselje Topolšica; v občini Žalec: naselja Polzela, Prebold, Šempeter v Savinjski dolini in Žalec.

2. V OKRAJU GORICA

V občini Ajdovščina: mesto Ajdovščina; v občini Bovec: mesto Bovec; v občini Idrija: mesto Idrija; v občini Kanal: naselja Anhovo, Deskle in Kanal; v občini Kobarid: naselje Kobarid; v občini Nova Gorica: mesto Nova Gorica; v občini Šempeter pri Novi Gorici: naselji Miren in Šempeter pri Gorici; v občini Tolmin: mesto Tolmin; v občini Vipava: naselje Vipava.

3. V OKRAJU KOPER

V občini Hrpelje: naselji Hrpelje in Kozina; v občini Ilirska Bistrica: mesto Ilirska Bistrica; v občini Izola: mesto Izola z okoliškimi naselji Polje, Jagodje in Dobrava; v občini Koper: mesto Koper z okoliškimi naseljima Semečela in Škocijan ter naselje Ankaran; v občini Piran: mesto Piran z okoliškimi naseljem Strunjan ter naselje Portorož z okoliškimi naselji Seča, Sečovlje in Lucija; v občini Postojna: mesto Postojna ter naselji Pivka in Prestranek; v

občini Sežana: mesto Sežana in naselje Divača.

4. V OKRAJU KRANJ

V občini Bled: mesto Bled; v občini Bohinj: naselje Bohinjska Bistrica; v občini Jesenice: mesto Jesenice z okoliškim naseljem Hrušica ter naselji Kranjska gora in Mojstrana; v občini Kranj: mesto Kranj; v občini Radovljica: mesto Radovljica; v občini Škofja Loka: mesto Škofja Loka z okoliškima naseljima Stari dvor in Suha; v občini Trzin: mesto Trzin z okoliškima naseljima Pristava in Križe; v občini Železniki: naselji Železniki in Češnjica; v občini Ziri: naselje Ziri.

5. V OKRAJU LJUBLJANA

V občini Borovnica: naselje Borovnica; v občini Cerknica: naselji Cerknica in Rakek; v občini Dobrova pri Ljubljani: mesto Dobrova; v občini Domžale: mesto Domžale z okoliškimi naselji Dob, Količevo, Podrečje, Rodica, Spodnje Jarše, Srednje Jarše, Zgornje Jarše in Vir ter naselji Mengeš in Radomlje; v občini Grosuplje: naselje Grosuplje; v občini Hrastnik: mesto Hrastnik z okoliškim naseljem Dol pri Hrastniku, mesto Radeče in naselje Zidani most; v občini Ivančna gorica: mesto Višnja gora ter naselji Ivančna gorica in Šentvid pri Stični; v občini Kamnik: mesto Kamnik z okoliškima naseljima Duplica in Šmarca; v občini Kočevje: mesto Kočevje z okoliškim naseljem Šalka vas; v občini Lašče: naselje Velike Lašče; v občini Litija: mesto Litija z okoliškima naseljema Breg pri Litiji in Šmartno pri Litiji; v občinah na območju mesta Ljubljane: mesto Ljubljana z okoliškimi naselji Daljna vas, Gunclje, Medno, Podgorica pri črnučah, Rudnik, Stanežiče, Škofljica in Tacen; v občini Logatec: naselja Brod-Logatec, Dolenji Logatec

in Gorenji Logatec; v občini Loška dolina: naselje Lož; v občini Medvode: naselje Medvode z okoliškimi naselji Gorice, Preska pri Medvodah in Svetje; v občini Ribnica: naselje Ribnica; v občini Sodražica: naselje Sodražica; v občini Trbovlje: mesto Trbovlje; v občini Vrhnika: mesto Vrhnika z okoliškima naseljema Stara Vrhnika in Verd; v občini Zagorje ob Savi: mesto Zagorje ob Savi z okoliškimi naselji Izlake, Kotredž in Loke pri Zagorju.

6. V OKRAJU MARIBOR

V občini Dravograd: naselje Dravograd; v občini Lenart: naselje Lenart v Slovenskih Goricah; v občinah na območju mesta Maribor: mesto Maribor z okoliškimi naselji Bresternica, Brezje, Kamnica, Limbuš, Pekre, Spodnje in Zgornje Hoče; v občini Ormož: mesto Ormož; v občini Ptuj: mesto Ptuj z okoliškimi naseljem Hajdina ter naselji Kidričevo in Majšperk; v občini Radlje ob Dravi: naselja Muta, Radlje ob Dravi in Vuzenica; v občini Ravne na Koroškem: mesto Ravne na Koroškem ter naselja Črna, Mežica in Prevalje; v občini Ruše: naselja Ruše, Bistrica pri Limbušu in Bistrica pri Rušah; v občini Slovenj Gradec: mesto Slovenj Gradec; v občini Slovenska Bistrica: mesto Slovenska Bistrica.

7. V OKRAJU MURSKA SOBOTA

V občini Beltinci: naselje Beltinci; v občini Gornja Radgona: mesto Gornja Radgona in naselje Radenci; v občini Lendava: mesto Lendava z okoliškim naseljem Dolga vas in naselje Petiševci; v občini Ljutomer: mesto Ljutomer; v občini Murska Sobota: mesto Murska Sobota.

8. V OKRAJU NOVO MESTO

V občini Brežice: mesto Brežice in naselje Dobova; v občini Črnomelj: mesto Črnomelj; v občini Metlika: mesto

Metlika; v občini Novo mesto: mesto Novo mesto ter naselje Dolenja Straža, Dolenjske Toplice in Šentjernej; v občini Senovo: naselji Brestanica in Senovo; v občini Sevnica: mesto Sevnica; v občini Trebnje: naselja Mirna, Mokronog in Trebnje; v občini Videm-Krško: mesto Kostanjevica na Krki in mesto Videm-Krško; v občini Žužemberk: naselje Žužemberk.

Objava zakona o nacionalizaciji stavb in stavbnih zemljišč je morala doma med ljudstvom silovito odjekniti. Iz raznih izjav komunističnih funkcionarjev je namreč razvidno, da se je začelo širiti nezadovoljstvo na deželi, ker so se pojavile govorice, da bodo komunisti sedaj nacionalizirali tudi kmečko posest. To je razvidno iz izjave predsednika Izvršnega sveta LR Slovenije Borisa Kraigherja, ki je dejal: "Zakon o nacionalizaciji strogo loči zemljišča, ki služijo sedaj in bodo služila v bodoče za izgradnjo mest in krajev mestnega značaja. Popolnoma jasno je, da so kmetijske površine v principu izvzete. Zaradi tega so zlonamerne in neumestne govorice o kaki nacionalizaciji kmetijskih površin". Končno Kraigher naglašala, da se bodo nacionalizacije stavbišče izvajale samo v krajih, ki so progllašeni za mesta odnosno mestna naselja drugod pa ne.

Istočasno z gornjo odredbo o določitvi mest in mestnih naselij je bila tudi imenovana republiška komisija za nacionalizacijo stavb in stavbnih zemljišč. Za predsednika komisije je imenoval Matija Dolničar, sodnik Vrhovnega sodišča LRS. Njegov naměstnik je Karel Mejak, šodnik istega sodišča. Člani pa so Mirko Hočevar, pom. sekretarja v Sekretariatu Izvršnega sveta za splošne gospodarske zadeve. Njegov naměstnik je ing. Marijan Prezelj, pom. sekretarja v Sekretariatu izvršnega sveta za

Novice iz Slovenije

Mohorjeva družba v Celju je tudi letos izdala svoj književni dar z zamudo. Sedanji komunistični oblastniki ji kljub temu, da v nobeni njeni publikaciji ni prav nobenega sestavka, ki bi obsojal sedanji politični in gospodarski sistem doma, niso naklonjeni že zaradi tega ne, kar je s svojimi 80.000 člani sila, na katero povsod zadeva komunistična Prešernova založba s svojimi publikacijami. Letošnji književni dar vsebuje štiri knjige: Koledar za 1959, Finzgarjevo zbirko pripovedk Makalona z ilustracijami pok. Plečnika, tretja knjiga je 109. zvezek Slovenskih večernic z Jalnovimi Vozarji, četrta knjiga redne zbirke so pa "Naše domače zdravilne rastline"

KOROŠKA

Na Dunaju je bila tiskovna konferenca "Zvezde Vindišarjev". Predstavljali so to "Zvezo" dr. V. Einspieler, Silla in A. Petschnig. Bila je istočasno, ko so bili na Dunaju zastopniki Južnih Tirolcev, ki so proslili vlado za pomoč v svoji borbi. Na konferenci so zastopniki "Vindišarjev" dokazovali, da Slovenecv sploh ni več na Koroškem. Tako spreminjanje dejstev pa prav gotovo ne služi interesom Avstrije, piše Kronika, ker kdor zanika dejstvo, da so Slovenci na Koroškem že od 6. stoletja, ovira sporazumevanje med narodi v Evropi.

V celovski bolnici je umrl 12.2.1959 pisatelj in glasnik nemške Koroške Josef Friedrich Perkonig, doma iz Borovlj. V svojih delih pa je, posebno po letu 1930, pisal v duhu narodne strpnosti in svojega osebnega spoštovanja do Slovencev. Zlasti je to svoje prepričanje poudaril v svojem romanu "Patrioten" kjer je med drugim zapisal, da bosta oba naroda na Koroškem "že na zemlji našla pot eden do drugega".

Poseben odbor avstrijske ljudske in socialdemokratske stranke pripravlja besedilo novega zakonskega osnutka za ureditev manjšinskih šol. Predstavnik koroških Slovencev se boje, da bosta avstrijski vladni stranki znova za kulisami sami pripravili zakonski osnutek za manjšinske šole. Z vso upravičenostjo ter v imenu enakopravnosti z avstrijskimi nemškimi državljani zahtevajo soudeležbo predstavnikov slovenske narodne manjšine na Koroškem pri izdelavi novega zakona o ureditvi slovenskega šolstva na Koroškem.

V št. Vidu v Podjuni je Vinko Zaletel imel skioptično predavanje o svojem potovanju po Nemčiji, Franciji in Belgiji. V Dobri vasi je Farna mladina igrala veseloigro "Nevesta iz Amerike". Igralci globaškega prosvetnega društva pa so na enodnevni turneji gostovali najprej v Železni Kapli, nato pa še v Žitari vesi.

V Grabnu bodo na Dravi zgradili novo veliko hidroelektrarno. Z zaježitvijo Drave bo nastalo veliko jezero, po površini kot Vrbsko jezero. Zaradi del bo mnogo domačij prišlo pod vodo. Cerkev v Brezi, ki je ena najstarejših, bodo morda prenesli na Zgornjo Metlovo.

Na plenarnem zasedanju okrajnega sindikalnega sveta Ljubljane so sklenili, da niti okrajni niti občinski sindikalni sveti ne bodo potrjevali nobenih tarifnih pravilnikov, ki ne bi predvidevali nagrajevanje delavcev po učinku opravljenega dela.

V Ljubljani je novinar Franc Puc, slavil januarja 70 letnico rojstva. Pred vojno je bil zaposlen kot urednik pri listih Narodne tiskarne. Med vojno je v tej tiskarni ustanovil "novinarski aktiv OF". Vzdrževal je dalje stike z grafičnimi delavci v tej tiskarni, s katerimi je leta 1944 organiziral stavljanje gradiva za ofarski tisk. Januarja 1945 je bil zaradi sodelovanja z OF aretiran, nekaj časa je bil na prisilnem delu na Jezerskem, odkoder je pobegnil pred koncem vojne. V Ljubljano je prišel 9. maja ter je v Narodni tiskarni ustanovil Svet delavcev in nameščencev, ki je onemogočil tiskanje Jutra, izdali pa so Slovenski Poročevalec. Vse te zasluge Pucu naštevajo v članku na njegovo 70 letnico v Slov. poročevalcu, kjer sodeluje še danes.

Komunistični oblastniki doma bi radi dobili od izseljencev čim več deviz. Zato so nedavno uvedli premijo 100% u-radnega tečaja za devize, ki jih posamezniki prodajo banki. V zvezi s tem Milan Pogačnik v Slov. Poročevalcu navaja, da so "mnogi mnenja, da sedanji privilegiji" (osvoboditev od carine darilnih paketov v vrednosti do 20.000 dinarjev) niso več potrebni. Po njegovem mnenju je bilo to v prvih povojnih letih dopustno, sedaj pa, da tovarne doma proizvajajo že skoro vse stvari. Zato bo po njegovem "vsakdo imel interes, da iz inozemstva ne dobi več blaga, temveč denar, ki ga bo lahko dobro zamenjal in potem za dinarska sredstva kupil pri nas, kar želi in potrebuje". Iz tega pisanja je jasno, da bi komunisti radi videli, da bi ljudje domov dobivali samo tuje devize, nikakor na darilne pakete, od katerih imajo korist samo posamezniki, vedno prazne komunistične blagajne pa ne.

V zvezi s sejmom "Moda 1959" na ljubljanskem razstavišču so ljubljanski listi pisali tudi o konfekciji. Ugotovili so, da je razlika v potrošnji tekstila doma in med evropsko potrošnjo zelo velika, kajti povprečna evropska potrošnja tekstila na prebivalca je 28 m², v Jugoslaviji je pa bila ista potrošnja po podatkih Zveznega zavoda za statistiko leta 1952 5,7 m² na prebivalca, leta 1958 pa 10,0 m². Po podatkih istega zavoda je letos pričakovati malenkostno povišanje. Po perspektivnem povečanju proizvodnje v konfekcijski industriji bodo leta 1961 dosegli komaj 12,4 m² potrošnje, t. j. komaj polovico sedanje evropske potrošnje. Proizvodnja konfekcijskega blaga je pa leta 1956 znašala v Jugoslaviji 16.066.000 m², v LRSloveniji pa 2.560.000 m². Listi poudarjajo, da je konfekcijska industrija ena najbolj zaostalih skupin tekstilne industrije v Jugoslaviji.

Umrli so. V Ljubljani: Ladislav Vilar, komercialist, Marica Premrov, roj. Bonač, Ivanka Bartok, Terezija Profe-

nik, upokojenka, Jože Vene, upok., Franc Komar, upokojenec, Franja Pavlič, roj. Alič, Julija Starič, gledališka in filmska igralka, Josipina Bercieri, roj. Poženel, Matevž Kakel, v. svetnik v p., Marija Jančar, roj. Mostar in Franc Drmelj, učitelj v p. v Boštanju, Anton Kolarič, brusač v Kamniku, Gustav Puš, uradnik kliničnih bolnišnic v Štepanji vasi, Margareta A. Gracijanski v Ravnah, Frančiška Cvar, roj. Oberstar v Zamostecu pri Sadražici, Frančiška Bartol, roj. Oberstar v Sodražici, Jernej Maček, upok. v Trebnjem, Tišek Vilhar na Viču, Uršula Dolenc, roj. Župec na Drenovem griču, Marija Rupena, roj. Rutar v Mini peči, Marjana Škerl v Stožicah, Frančiška Určič, upok. Tob. tovarne na Viču in Antonin Rydlo, biv. tovarniški upravitelj v Ptuj.

V Ljubljani se je 10. februarja začelo redno zasedanje sedanjega slovenskega parlamenta. Združeno je bilo z otvoritvijo novozgrajene palače za slovenski parlament v Šubičevi ulici. Ob tej priložnosti je imel govor predsednik Ljudske skupščine LRS Miha Marinko. Naglašal je zgodovinski pomen dejstva, da slovenski parlament zaseda v svojem lastnem domu. Za palačo slovenskega parlamenta je takoj po II. svetovni vojni napravil načrte pok. arhitekt Jože Plečnik. Njegova zamisel je bila, da naj palača slovenskega parlamenta da slovenski prestolnici svoj poseben pečat, kakor ga n. pr. dajejo kongresne palače v posameznih ameriških državah, ali Westminster Londonu itd. Zaradi pomanjkanja sredstev pa so iz-

vedbo tega načrta opustili ter so sedanji oblastniki doma dali naročilo za izdelavo osnutka za moderno poslopje slov. parlamenta ing. arh. Ernestu Glanzu. Zanimivo pri vsej slavnosti ob otvoritvi palače slovenskega parlamenta je pa dejstvo, da na njej ni bilo predstavnikov zvezne ljudske skupščine in tudi ne predstavnikov ljudskih skupščin ostalih "bratskih" republik.

V Ljubljanski operi so v januarju postavili na oder obnovljeno Puccinijevo opero "La Bohème", pod dirigentom Rado Simonitijem. Med pevci se je zlasti odlikovala Vilma Bukovčeva, za katero pravi kritik Prevorsek, da je vloga Mimi pevsko in igralsko postavila tako dovršeno, da spada med njene najboljše nastope. Odlikovali so se pa tudi ostali pevci kot Janez Lipušček, Samo Smerkolj, Vladimir Dolničar in Vladko Korošec. Po kritikovi izjavi je s to uprizoritvijo opere "La Bohème" ljubljanska opera znova "prikazala visoko raven svojega umetniškega dela".

Na zasedanju Alpske skupnosti na Dunaju, ki združuje turistična prizadevanja Avstrije, Francije, Italije, Jugoslavije, Nemčije in Švice, so se dogovorili, da bodo že letos začeli z izdelavo alpskega barvnega filma v okviru skupnega scenarija, pri čemer bi vsaka država snemala sama svoj ustrezni del. Izdelati nameravajo tudi nekaj krajših črnbelih filmov za televizijo. Osnovne alpske prospekte bodo letos izdali med drugim tudi v španščini in portugalsščini za Južno Ameriko v nakladi 200.000 izvodov.

SLOVENC V ARGENTINI

BUENOS AIRES

Velikonočne praznike

so slovenski rojaki tudi letos, kjer je le bilo mogoče, praznovali po domačih slovenskih običajih. Že na cvetno nedeljo so slovenski otroci v strnjanih slovenskih naseljih med oljčnimi vejami nosili k blagoslovu tudi prave slovenske butare, ki so pri domačinih vzbujale pozornost. Na veliki teden so se se rojaki udeleževali cerkvenih obredov tako v svojih župnih cerkvah, veliko jih je pa prihajalo vsak večer tudi v Slovensko kapelo na Ramon Falcon, kjer je pri vseh obredih tega tedna pel Slovenski pevski zbor Gallus. V tej kapeli je bilo v soboto opolnoči tudi slovesno vstajenje. Pri polnočni maši je pel zbor Gallus slovenske velikonočne pesmi.

OSEBNE NOVICE

Družinska sreča. V družini g. Boga Urbančiča in njegove žene g. Mance, roj. Škvarča so dobili sina. Družino g. Rajka Urbančiča in njegove žene g. Franciške, roj. Bergant je razveselila hčerka. V družini g. Zvonimirja Provovška in njegove žene g. Marije, roj. Šušteršič, se je pa rodil sin prvorojenec Anton. Srečnim družinam naše čestitke.

Popravi! V oglasu Slovenskega cerkvenega pevskega zbora v Ramos Mejia v zadnji številki Svobodne Slovenije, v katerem je napovedana uprizoritev Vasovalca v dneh 11. in 12. marca t. l. je pomota v datumu. Jubilejna prireditev bo v soboto dne 11. aprila in v nedeljo dne 12. aprila, kakor je bilo tudi pravilno objavljeno v pozdravnem članku Ramoškem zboru v isti številki na drugi strani.

SAN MARTIN

Blagoslovitev novih šolskih prostorov v San Martinu, ul. Tucuman 171 (štiri kvadre od Plaza San Martin) bo v nedeljo 19. aprila.

Nove prostore, katere je g. Pavlovčič ponudil slov. dušnemu pastirju v San Martinu v brezplačno uporabo za slovenski šolski tečaj, za slovensko mladino in slovenske prireditve, so rojaki iz San Martinskega okraja z veliko požrtvovalnostjo preuredili v prijeten dom.

K blagoslovitvi, s katero bo združena tudi družabna prireditev, vsi iskrenoabljeni.

RAMOS MEJIA

Desetletnica slovenske službe božje v Ramos Mejia
Letošnja velika noč je bila še posebe-

Mladinci
Našega doma
v San Justu
na lanskem
Slovenskem dnevu

Od leve na desno:

Intihar,
Lojze Modic,
Lojze Dolenc,
Marjan Oven,
Peter Skvarča,
Branko Kovač,
Intihar in
Tone Bergant

DRUGI GOVORE, JAZ NAJ PA PIŠEM...

kako naj pa napravim, da bosta koza cela in volk sit, jih pa ne briga. Da bodo v Moronu zadovoljni in Sanjuščani ne bodo sumničili in da bom napravil dober in prijeten vtis tako med lanuško mladino kakor v Mladinskem domu.

(Naj razložim — da ne bo kakšne zamene ali napačnega tolmačenja — da je tisto o kozi in volku samo lepa, če že ne lepa, pa vsaj primerna primer.)

Pred leti je priljubljen govornik na odru izjavil nekako takole: "Slovenci smo čudni ljudje, Slovenci smo raztrgani ljudje... itd." In sem mu dal čisto prav, posebno še takrat, tista prva leta, ko smo bili res bosi in raztrgani in smo "skrbni" iz taborišč še s seboj nosili. (Nekateri jih še vedno nosijo).

Gospod urednik: če menite, da bi kdo zaradi teh uvodnih stavkov odpovedal "Svobodno Slovenijo", ven z njimi! Če mislite, da vaši naročniki radi svoje slavopeve beró, kar povejte, pa se bom v prihodnji številki malo polagal.

Kaj sem že hotel povedati...?

Aha, se vam zdi torej čudno, da se branim pisanja za take "čudne" ljudi? In če niso ti čudni ljudje samo ljudje, ampak tudi športniki, ali ni moj strah upravičen? (Jaz bi športnike dal med

narekova, pa se bojim zamere).

Ko je lansko leto neki moj dober znanec in celo sodnik s pisano besedo pripravil v "Svobodni Sloveniji" naše ljudi na slovenski dan in na športne nastope, ki so bili z njim v zvezi, je bilo precej zgražanja, še več pa hvale in hvalisanja v njegovi navzočnosti. Ker sem precej domišljav in si hvale želim pa graje bojim, sem se slednjič vdal. Organizatorji slovenskega dne in športnih prestopov bodo imeli seje, lačne in žejne, v Našem domu, v Slovenski hiši, na Barju (to bo zamere v Lanusu!) in pod ombujem (zdaj ko je nov režim, ga bo menda kmalu zasenčil nebotičnik; zadnjič so že goščo in džunglo potolkli). Marsikakšno pametno in celo modro bodo rekli in veliko razpravljali še več pa razdrli, mogoče se bodo še spriji, moja naloga pa bo, da jih spet skupaj spravim.

"Moji ljubi in poštene Slovenci," bi rekel Slomšek, jaz pa bi popravil: "Naši hudi in po vseh kotih raztepeni Slovenci vedno skupaj glave tišče. Bolj jih narazen pode, bolj skupaj rinejo itd."

Gospod urednik: kako krasno bi jaz lahko pisal o slovenskih problemih, ko bi imel točne sejne in posebne zapisnike. Kako kleni in premočrti značaji,

miselna jasnost, idejna naupogljivost, odkritost ravnanja in pripovedovanja, petcentavska poštenost, in še (to pa ekstral), izredni talenti naših otrok za tuje jezike; saj ni skoraj družine, kjer ne bi otroci poleg domačega jezika, še slovensko več ali manj perfektno govorili. (Avtor priporoča: masten tisk).

Lansko leto so se Lanuščani pridružili, (tako kot se piše: pri-dušali, je enako: animal rationale, je enako: tendrán razón. Tendrán razón?) da ne prestopijo več praga Mladinskega doma (tista nesrečna finalna tekma), pa računam na njihovo velikodušnost (če ne veste, jaz držim za Lanus) in vem, da se bodo hoteli letos revanžirati. Praga mogoče ne bodo prestopili, na igrišče pa bodo vendarle prišli.

Gospod urednik, med nama povedano: kako lepó se bere, če človek napiše, kar se med nami cele dni in celo leto govori, ali ne?

Da malo tudi Sanjuščane podražim, si letos upam trditi tole: najvišje so se lansko leto postavili Morončani (jaz držim tudi za Morón), ker imajo Knapa; višina 1,85 pa pol. Vsi se še spominjamo, razen Barjanov, Mladincev in Našihdomovcev, kako lepo so uredili in okrasili športne prostore na Pristavi. In kakšen pokal so si priborili; bogdaj,

do bi bil iz nerjavečega jekla. (Že vidim: odbor Društva je na zadnji seji soglasno sklenil, 99 glasov za in 33 proti, da se pošlje avtorju tega članka protestna spomenica; obenem se njegovi vдови ne izplača nikakšna posmrtnina, ker ni s članarino na tekočem in je še samski.)

Gospod urednik: čestitam vam, če vse dobesedno objavite.

Pravkar sem dobil telegram od ene skupine slovenskih fantov: "V imenu slovenske mladine — podprite nas — vključite ples — slovenski dan. 'Tako odgovoril: 'Están equivocados — pomagajte sami — Bog pomagaj.'"

Še nekaj drugih zanimivih novic o pripravih za športne prestopne in slovenskim dan:

Prvič: organizatorji so avtorju tegale članka še natančno sporočili svoje ideje, ki naj jih kot za propagando dobesedno prepišem v današnjem članku;

Drugič: Mladinski dom je obljubil, da bo temeljito popravil lansko napako, ko ni bilo na igrišču niti z apnom pobeljen črt in bogo za letošnje tekme pripravili lastnoročno izkopane jarke (za Lanuščane).

Mimogrede še tale politična vest: v verodostopnih krogih se šušlja, da je fuzija SEFEZA in MADE pred durmi. Fundir, fundir... me suena!

Vsak teden ena

ŠKRJANČEK POJE, ŽVRGOLI...

Škrjanček poje, žvrgoli,
ker tebe, kmetič, gor budi;
"Le vstani in pa pojd orat,
ker čas je žito sjet."

Škrjanček poje, žvrgoli,
ker tebe, kmetič, gor budi;
"Le vstani in pa pojd kosit,
ker dela se že svit."

Škrjanček poje, žvrgoli,
ker tebe, dekle, gor budi;
"Le vzami srp, pa pojd žet,
ker žito zrelo je."

no velik praznik za vse Slovence v Ramos Mejia ter okolici. Saj praznujemo desetletnico, odkar imamo v naši farni cerkvi, v kateri ima častno mesto tudi naša Brezjanska Marija, redno slovensko službo božjo.

Proslava te pomembne obletnice je bila na Veliko nedeljo popoldne. Slovesno peto mašo je daroval g. Janez Kalan, ki že vseh deset let neumorno deluje med nami. Asistirala sta mu gg. Gregor Mali ter Anton Smolič. Po evangeliju je imel cerkveni nagovor g. direktor Anton Orehar. Povedal je, da so Slovenci v Ramos Mejia prvi imeli urejeno slovensko bogoslužje na področju Vel. Buenos Airesa. Pohvalil je dalje delo rojakov v tem času s cerkvijo, pa tudi opozoril na nekatere napake.

Med mašo je na koru pel Slovenski cerkveni zbor v Ramos Mejia lepo Mavovo latinsko mašo. Zbor, ki je bil ustanovljen istočasno z uvedbo slovenske naše pred desetimi leti v Ramos Mejia, je tako tudi sam začel slavnosti za svoj desetletni jubilej.

Po maši so rojaki, ki so napolnili ramoško farno cerkev, zapeli zahvalno pesem.

Ob desetletnici slovenske maše v Ramos Mejia so predstavniki slovenskih rojakov dne 2. aprila t. l. obiskali ramoškega župnika ter se mu iskreno zahvalili za vso naklonjenosti, ki so je bili deležni v zadnjih desetih letih. Za farno cerkev so mu izročili tudi znesek \$ 7.300.—. Nabrali so ga med Slovenci, ki zahajajo v to cerkev k slovenskim mašam. G. župnik se je Slovincem toplo zahvalil tako za pozornost, kakor tudi za njihovo darilo farni cerkvi, pohvalil pa tudi njihovo zgledno versko življenje.

Kako se reče

Spravljajte vaš denar v našo hranilnico!

Ta ali podoben stavek sem že večkrat bral. Kdor ima še kaj čuta za slovenščino, bo takoj rekel, da je nekaj napak, čeprav se mu o slovnici že bolj malo sanja. Če pa morda kdo le ne ve, kako se gornji stavek glasi pravilno, naj si zapomni, da bi morali namesto svojilnega zaimka vaš rabiti povratno — svojilni zaimek svoj. V tem primeru pa je najbolj prav brez zaimka: **Spravljajte denar v našo hranilnico!**

Zaradi močnega tujega vpliva se večkrat motimo ali imamo dvome. Zato ne bo odveč, če zdajle ponovimo staro slovensko pravilo. Najprej nekaj primerov. (Jaz) imam svojo hišo, (ti) imaš svojo hišo, (on) ima svojo hišo, (midva) imava svojo hišo, (mi) imamo svojo hišo itd. Po špansko: (Yo) tengo mi casa, (tú) tienes tu casa itd. Svoj izraža svojino v stavku, se nanaša na osebek istega stavka. Grem v mojo sobo. Tako govore naši otroci. Povejmo jim, kako je prav, pozneje bo prepozno, ker ne bodo imeli nobenega čuta za to.

Enako pravilo velja za povratno-osebni zaimek sebe (se), (sebi, si itd.).

Zelo važna razlika je tudi tale. V slovenščini rabimo svojilne (in osebne) zaimke dosti manj kot v drugih jezikih. Rabimo jih le, kadar so poudarjeni, kadar so (za jasnost misli) potrebni. Pravimo n. pr.: Oče je prišel. Moj oče je prišel rečemo samo, če ne bi bilo jasno, za čigavega očeta gre. (Moj oče, ne tvoj ali njegov). Bodi zmeren v svojih besedah! Bodi zmeren v besedah! Analizirajmo oba stavka in skušajmo ugotoviti, kakšna je razlika v pomenu! Svoj je popolnoma odveč, saj je jasno, da ne moremo biti zmerni v besedah koga drugega! Zatopljen v delo (ne: svoje delo). Janez je misli (ne: svoje misli) vedno obračal na družino, ki je ostala v domovini.

Pravo nasprotje našega jezika je angleščina. V njej mrgoli osebnih in svojilnih zaimkov, saj n. pr. pravi Anglež, da gleda s svojimi očmi (I see with my eyes), sliši s svojimi ušesi (I hear with my ears) in hodi s svojimi nogami (I walk with my legs) ipd. Znano je, da jezik razodeva značaj naroda. Kaže, da to drži, saj poznamo Angleže, kako so sebični, kako grabijo vse zase. Ali ste že kdaj pomislili na to posebnost?

Za konec moram povedati še nekaj. Gremo v našo dvorano. Gremo v svojo

Mladinci SFZ-Moron na lanskem Slovenskem domu

Od leve proti desni: Jože Grabnar, Janez Mežnar, Franc Tomazin, Marjan Jesenovec, Lojze Mehle in Jože Šenk.

dvorano. Prišli smo v našo prestolnico. Borili smo se za našo svobodo. Borili smo se za svojo svobodo. Zaimek se v teh primerih na prvi pogled nanaša na osebek in bi torej morali rabiti svoj namesto naš. Če dobro analiziramo, pa lahko ugotovimo pomensko razliko. Borili smo se za našo svobodo. Tu mislimo skupno svobodo, n. pr. svobodo vsega slovenskega naroda. Ako rabimo svojo, pa res mislimo samo na svojo osebno svobodo. Kadar izražamo splošno posest, ne rabimo povratno-svojilnega zaimka svoj. To je izjema v začetku navedenega pravila.

Ne bom vas več moril s slovnico. Zaključujem v upanju, da bo morda le kdo obnovil (svoje) slovnico znanje. Goto-vo je tudi hranilnici vseeno, če dobi vaš denar ali svoj ali čigar koli. Le to bi bilo prav, da ne bi več pisal vsakdo po svoje, kot se navadno dogaja.

JAVNI NOTAR
Francisco Raul Cascante

Escribano Público
Uruguay 387
T. E. 40 - 1605 Buenos Aires

PO ŠPORTNEM SVETU

Južnoameriško nogometno prvenstvo: Argentina: Paragvaj 3:3 (1:1). Argentina je prepričljivo premagala in tudi poročevalci so bili zadovoljni z igro moštva. Drugi resni kandidat za naslov Brazil je v igri, polni težkih incidentov, premagal Urugvaj s 3:1 (0:1). Tekma je bila prvih 20 minut zelo lepa in napeta, kasneje pa je prišlo do pretepa med vsemi igralci in celo med rezervami. Čilski sodnik Robles je izključil po dva igralca vsakega moštva. Nastopila je tudi policija, ki je uporabila solzljive pline, da je ukrotila igralce. Po koncu igre, je prišlo do novega pretepa med igralci. Tako težkih incidentov na južnoameriških prvenstvih ni bilo od leta 1940 (med Brazilom in Argentino).

Jesenice so tretjič zaporedoma jugoslovanski prvak v hokeju na ledu: Ljubljana je osvojila drugo mesto, slede Partizan, Crvena zvezda, Tašmajdan in zadnji, Zagreb, ki bo zapustil zvezno ligo. Za vstop v ligo pa so se potegovali Papirničar iz Vevč, Segesta in Avala. Segesta je premagala oba nasprotnika in se uvrstila med lige.

V hitrostnem drsanju na ledu na 500 je osvojil prvo mesto Veronjin (ZSSR), na 5000 m pa Pesman (Nizozemska).

V Madomas di Campiglio so bile smučarske tekme v 3-Tre (Veleslalom, smuk in slalom). Naslov je osvojil Avstrijec Schranz, ki je zmagal tudi v Ga-Pa. Slovenski tekmovalci Šumi, Klinar in Žugovič in Laketa, so dosegli skromne uspehe. Uvrstili so se na 41, 54, 59 in 60 mesto med 73 tekmovalci. V Cortina d'Ampezzo pa so tekmovalce dame v slalomu in smuku. V smuku je zmaga Avstrijka Netzerjeva, Ankeletova je zasedla 29 mesto, Rutarjeva 35 in Fanedlova 37. V slalomu je zmaga Norvežanka Bernabehen, Župančičeva je bila 24., Ankeletova 25. Rutarjeva 36. in Fanedlova 37.

Laske si ostrigla bom
"šimi" bom hodila
mal' se bom našminkala
pa ga bom dobila...

Tako poje Angelca v spevoigri
VASOVALCI,

ki jo priredi Ramoški zbor.

Nastopi tudi ženski in

mešani zbor.

Farna dvorana RAMOS MEJIA
11. IV. ob 20. uri, 12. IV. ob 19. uri

Vstopnice v predprodaji,

Alvarado 350

bila 24., Ankeletova 25. Rutarjeva 36. in Fanedlova 37.

V Gstaadu je bilo srednjeevropsko prvenstvo v skokih. Med 38 nastopajočimi člani je Zidar usvojil 10 mesto, Jeme 11, Langus 14 in Krznarič 24. Odlično so se uvrstili mladinci; tako je Pečar postal srednjeevropski prvak. Na 35 — metrski skakalnici je dosegel skoke 32,5 in 37,5 m. Na 70-metrski skakalnici je bil ponovno prvi Pečar s skokoma 55 in 58 m. Eržen je bil 4., Giacemalli in Zajc pa 13-14. Člane je pripravil Božo Šramelj, mladince pa Klančnik.

V skoku v višino v dvorani je John Thomas postavil nov svetovni rekord s 216,5 cm. V isti dvorani je O'Brien vrigel kroglo 18,93 m.

NEKAJ IZ GOSPODARSKEGA ŽIVLJENJA

Državno tajništvo ZDA za zunanje zadeve je objavilo, da ameriška vlada povsem podpira "vseameriško delavnost". V ta namen je pripravljena zvišati prvotno določeni kapital bodoče Vseameriške banke od 850 milijonov dolarjev na eno milijardo dolarjev.

OBVESTILA

Na Slovenskem dnevu bo ob 14.30 tekmovalje za naraščajnike od 14 leta starosti v naslednjih panogah: tek 50 m, štafeta, skok v daljino in v višino. Prosimo, da se prijavite vsaj 10 minut pred pričetkom tekem odboru za Slovenske športne dni, ki bo to tekmovalje vodil na Pristavi v Moronu.

Opozorjamo vse športnike in športnice na pričetek športnih dni. Vse sodelujoče skupine naj se polnoštevilno udeležijo mimohoda, ki bo ob 11.30 dopoldne po maši.

Odbor za športne dni

Odbor SFZ sporoča, da bo sestanek 12. v Slovenski hiši po maši.

Slovenski šolski tečaj v Capitalu bo prišel v soboto 4. aprila ob 15.30. K vpisovanju naj pridejo tudi starši, da se bodo pogovorili z onimi, ki bodo otroke poučevali. V tečaj se sprejemajo otroci, ki so dovršili pet let.

Dekliški sestanek SDO bo v nedeljo 12. aprila v Slovenski hiši po mladinski maši. Lepo vabljeni vsa dekleta.

Članice SDO prosimo, da se v čim večjem številu pridružijo vsem, bodo s svojim delom pripomogle k čim lepšemu poteku Slovenskega dne na Pristavi v nedeljo 5. aprila. Odbor

Priljubljeni odbor za Slovenski dan

lepo prosi, vse slovenske gospe in dekleta

Pred nakupom se posvetujte pri

Lojzetu Novaku

Izključno zastopstvo

BUMAR S.R.L.

Avda de MAYO 302. T. E. 658-7063

Velika izbira hladilnikov, pralnih strojev, šivalnih strojev, plinskih štedilnikov, TV aparatov ter drugih potrebščin za dom, vse najboljše znamke. Cene ugodne, tudi možnost dolgoročnega odplačevanja. Kličite po telefonu, zglasite se osebno v trgovini. Pridem tudi na dom.

v vsebino te storije!...

Šli bomo potemtakem opravljati neko prazno, nespametno dejanje, ki nam bo prineslo le grenko razočaranje! Meni zdaj že ne toliko kot Tinetu in Francelju. Da, meni tudi — a razočaranje drugačne vrste! Zamudil bom edinstveno priložnost za službo prvega velikega ministranta, ki so mi jo oca v svoji naklonjenosti zaupal za polnočnico — in kdove kdaj se mi bo takšna priložnost spet ponudila?...

Morda na sveti dan? Saj so mi oca naročili, naj pridem streč. A gotovo bo to mesto opravljal tisti, ki jo bo že pri polnočnici. Kodranov bržkone... Zato pa so mi oca rekli, da 'me bo že ta šola precej izučila in da vsaka šola nekaj stane'... Jasnó! Stala me bo to mesto — in pozvanjanje s prazničnim zvonce!... Oh, ljubi Bog!...

A zdaj je, kar je! Iti moram s Tinetom in Franceljom, ker sem se jima zavezal k temu. Še Belečanovi oca bi me okregali, če bi ne izpolnil te besede. Je pa prav, da sem jim povedal, ker mi zdaj vsaj ne bodo zamerili za zamudo pri polnočnici. Napravil sem pošteno dejanje — nekaj kar sem bil dolžan storiti — in zdaj moram izpolniti še drugo dolžnost!...

Po tej ugotovitvi mi je kar odleglo pri sreč.

Da bi se nam le kaj hudega ne zgodilo kot se je bala Alenka!... Vendar pa — kaj se nam more posebnega zgoditi? Kače itak ni — o tem sem zdaj bil že kar prepričan — zato pa tudi medvedke ni in pošasti ne. Divje živali pa itak na sveti večer svojo divjost izgubijo... In če bi navsezadnje le bilo res, da bi se kača v medvedko in pošast spremenila, bo gotovo tudi zanju

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare

Redactor: José Kroselj

Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
Argentina

CORREO
ARGENTINO
Central B

FRANQUEO PAGADO

Concesión Nº 5775

TARIFA REDUCIDA

Concesión Nº 5824

Registro Nacional de la Propiedad
Intellectual No. 571282

ta, da prispejajo v čim večjem številu pečivo za Slovenski dan. Dostavite ga lahko v soboto popoldne ali v nedeljo na Pristavi.

Dohod na Slovensko Pristavo v Moronu je za Slovenski dan zaradi del na Pristavi samo z ulice Ranchos (ena kvadra preje kot običajno) preko mladinskega zemljišča.

SKAD bo imel v nedeljo 19. aprila svoj letni študijski dan v zavodu Hermanas Marianas, Florencio Varela. Začetek bo ob pol desetih z mašo. Po maši bodo predavanja in debate od skupnega kosila ob eni uri. Popoldne ob pol štirih bo istotam redni letni občni zbor SKAD-a z volitvami novega odbora. Člani, ki se ne morejo osebno udeležiti, lahko volijo s pismenim pooblastilom po drugem članu.

Dohod: Vlak s postaje Plaza Constitución ob 7.53 do postaje Temperley, kjer je treba prestopiti na vlak v Ranellagh ali pa Florencio Varelo. Od postaje dve kvadri nazaj na isti strani kot je izstop, nato 5 kvader na desno do trga, kjer se bomo zbrali točno ob devetih. Dohod je za možen tudi s kolektivi 1, 2 ali C (najbolj direktno) s Plaza Constitución do glavnega trga v Florencio Varela.

Vabi odbor SKAD in prosi za polnoštevilno udeležbo.

Čas je zlato!
Zato ga ne izgubljajte!
Čimprej si nabavite dobro

MOTORNO KOLO

pri Lojzetu Novaku

Izključno zastopstvo BUMAR, SRL

Avda de Mayo 302, T. E. 658-7063
Ramos Mejia

TUDI MOŽNOST DOLGOROČNEGA PLAČEVANJA!

DRUŽABNA
PRIREDITEV

SLOVENSKE
B E S E D E

bo v soboto, 18. APRILA t. l.

v običajnih prostorih
v Santos Lugares

Igra orkester MOULIN ROUGE

V nedeljo 5. aprila

VSI SLOVENC NA SLOVENSKE DAN

DAN EDINOSTI, DAN DOBRODELNOSTI, DAN BRATSTVA

Začetek ob 10. s sv. mašo

Dohod na Pristavo je samo z ulice Ranchos preko mladinskega zemljišča.

V primeru slabega vremena bo prireditve prihodnje nedelje.

PRISTAVA MORON

JOZA VOMBERGAR

Zakleta Vernica

Ko sem šel domov, sem se sam nase jezil in si očital strahopetstvo, neodločnost, nepoštenje!...

Naslednji dan pa sem vendar zbral toliko moči in poguma, da sem jim zapel svoje težave. Sam sebi sem se čudil, da sem to zmogel.

Belečanovih oča do takrat še nisem videl, da bi se bili smejali. Le redkokdaj so se nasmehnili, a je moralo že res kaj presneto smešnega biti. Za priliko, ko so si nekoč gospod župnik v hišnici pomotoma mašni plašč narobe nadel, pa so oča, ki so šli sveče k oltarju prižigati, še o pravem času v zakristijo prišli in to župnikovo pomoto opazili. Ko so videli, kako župnik brezupno iščejo trakove pod plaščem, da bi si plašč privezali, jih je posilil smeh in so brž k njim pristopili pa župnikovo pomoto z obrnjenim plaščem popravili. Še gospoda župnika je posilil smeh in so pripomnili, da se jim je prvič kaj takega primerilo. Nas ministrante pa, ki smo se glasno zasmejali, so oča karajoče pogledali.

Zdaj pa, ko sem jim jaz s težavo izjecljal svojo zadrego, so me oča najprej začudeno pogledali, potem pa so se na moje veliko iznenadenje hitro obrnili proč in stopili k odprti omari za paramente pa se kar nagnili vanjo in si v njej skrili obraz. Tako močno so se začeli smejati, da se jim je vse telo krčevito stresalo in so se kar pripogibali, držeč se za trebuh. Neskončno mučno mi je postajalo, ker se kar niso nehali smejati. Postal me je tako sram, da bi se najraje v tla udril. Kaj neki si mislijo o meni?...

Bil sem prepričan, da me bodo pošteno okregali — zdaj pa se smejejo!

In kaj je naposled tako smešnega pri tem? Da gremo reševati zakleto graščakinja? Ali da mi bo ušla prelepa prilika za mesto prvega ministranta — in morda edina prilika? Ali se jim zdi smešna moja zadrega zastran slovesno dane besede Tinetu in Francelju?...

Mogoče pa oča jokajo?... Dva, trikrat so kar močno zastokali v omari, ko so se pripogibali — in zazdalo se mi je, da nekako ihtijo. Zaskrbelo me je in sem se jim potihem približal in od strani pogledal v omaro. Ne! Smejejo sel... Moj Bog!...

Nazadnje se se le počasi umirili. Ko so se dvignili in se spet obrnili k meni, so imeli hladen in strog obraz kakor vedno. Le solze so še imeli v očeh... Ali so bile to solze od smeha — ali pa jih je morda ganilo, ker so vedeli, kako tudi meni polze solze po licih?... Ljubeznivo so mi položili roko na ramo in me nekaj časa vprašujoče gledali v oči.

"V redu, fant!" so mi dejali resno, a prijazno. Zavezal si se in dal svojo besedo. K čemer pa se človek zaveže, je zavezan in mora to izpolniti! Poštenje, čast to zahteva. V prihodnje pa vselej dobro premisli, k čemu se boš zavezal!... Že ta šola te bo precej izučila — vsaka šola pa nekaj stane!... Dobro — pa pridi streč na sveti dan k slovesni maši tudi če boš že bogat graščak!..."

Pri zadnjih besedah, ki so jih čudno poudarili, jih je znova posilil smeh. Brž so se obrnili vstran in v omari začeli nekaj brkljati... In spet se mi je zazdalo, da se krčevito smejejo...

Nisem pričakoval takšnega izida. Oča so me spravili v hudo zadrego. Tiho sem se jim zahvalil in ves poklapan in zmešan odšel iz zakristije!...

Pred župniščem sem srečal gospoda župnika. Toliko, da jih nisem pozabil pozdraviti. Zdalo se mi je, da se mi tu oni smejejo — in sleherni, ki sem ga srečal na poti domov. Pa menda ne vedo že vsi ljudje za naš načrt? Celo Dolinšekovi Miha se mi je nekam posmehljivo zarežal, ko me je srečal na vasi!...

Toda kako naj vedo? Alenka ni nikomur povedala, oču pa sem šele zdaj povedal, in vem, da bodo molčali!

Kaj neki si bodo Belečanovi oča zdaj mislili o meni? Tako neprijetno mi je bilo, da bi najraje pohitel nazaj v zakristijo pa jim povedal, da sem se premislil. Njihove besede in vedenje mi je bilo kakor opomin... Še huje me je zadel ta opomin nego Alenkin... Iz vsega pa sem čutil, kako neumno smem se jim je moral zdeti naš namen, posebno še, ko so besede "bogati graščak" tako nenavadno poudarili!...

Začel sem zdvamljati nad resničnostjo in sploh nad verjetnostjo vsebine Alenke storijske. Saj vendar še Alenka sama ni tako do kraja prepričana o njej!...

Ali je sploh mogoče, da bi se kak človek spremenil v kačo? In potem iz kače v medvedko in v pošast, iz nje pa spet v človeka?... Pa — da bi se pogreznjeni grad sam od sebe dvignil na vrh hriba? In vse to zavoljo preprostih treh zamahov z leskovo šibo, pa čeprav je blagoslovljena?...

Belečanovi oča najbrž poznajo to storijo, a ne verjamejo vanjo. In tako resen in pobožen mož kot so! Zato so se mi smejali — smejali naši neumni veri